

PIYANO EĞİTİMİNDE ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN KULLANILMASININ ÖĞRENCİLERİN BAŞARILARINA VE ÜSTBİLİŞSEL FARKINDALIKLARINA ETKİSİ *

Hamit YOKUŞ **

ÖZET

Bu araştırmada, piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasının öğrencilerin başarılarına ve üstbilişsel farkındalıklarına etkisinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda programlandırılmış eğitim modeline göre, öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik etkinlikleri içeren 14 haftayı kapsayan ve 14 üniteden oluşan bir piyano dersi öğretim programı hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu (N=20), Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim dalında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında piyano eğitimine devam eden ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen modeline göre tasarlanmıştır. Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla Başarı Testi ve Üstbilişsel farkındalık envanteri olmak üzere iki ölçme aracı kullanılmıştır. Verilerin analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlarda, deney grubundaki öğrencilerin uygulama süreci sonunda piyano dersi başarı düzeylerinde ve üstbilişsel farkındalık düzeylerinde artış olduğu görülmüş; ayrıca bu artışın kontrol grubuna oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin piyano dersi başarı düzeylerini arttırmada ve üstbilişsel farkındalık kazanmalarında klasik eğitime göre yapılan piyano eğitiminden çok daha etkili ve geliştirici olduğu saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Piyano eğitimi, öğrenme stratejileri, piyano dersi başarısı, üstbilişsel farkındalık.

IMPACT OF THE USE OF LEARNING STRATEGIES IN PIANO EDUCATION ON STUDENTS' ACHIEVEMENT AND METACOGNITIVE AWARENESS

SUMMARY

The purpose of this study is to determine the impact of the use of learning strategies in piano education on students' achievement and metacognitive awareness. According to the education model programmed in order to achieve the objective of the study, an

---

* Bu makale, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılan "Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılmasına Yönelik Etkinliklerin Performans Başarısına ve Üstbilişsel Farkındalığa Etkisi" başlıklı doktora tezinin bir kısmından hareketle oluşturulmuştur.

** Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, hamit.yokus@marmara.edu.tr

educational program for piano courses including the activities using the learning strategies, for a period of 14 weeks and consisting of 14 units has been prepared. The study sample (N=20) consists of the second class (grade) piano students continuing their piano education during the academic year 2008-2009 in Music Teacher Education Programme of Marmara University, Atatürk Faculty of Education, Department of Fine Arts Education. The study was designed in accordance with the experimental design pattern with pretest-post-test control group. In order to achieve the results of the study, two measurement tools have been used, an achievement test and the Metacognitive Awareness Inventory. As a result, students in the experimental group demonstrated considerable improvement in terms of achievement in their piano classes, and in metacognitive awareness. Furthermore, improvement that accomplished by the experimental group is significantly advanced compared to the students in the control group. In sum, it showed that the program, which is prepared for this research to advance the learning strategies, outstandingly enhances students' achievement in their piano classes, and in metacognitive awareness compared to the students who are educated with traditional methods.

Key words: Piano education, learning strategies, piano course achievement, metacognitive awareness.

Sanat eğitiminin önemli bir boyutunu oluşturan müzik eğitimi temelinde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir (Uçan, 2005). Mesleki müzik eğitiminin bir alt boyutunu oluşturan müzik öğretmenliği eğitimi ise, bireyleri müzik alanından öğretmenleştirme; müzik öğretmenliği yeterliklerini kazandırma ve geliştirme sürecidir (Uçan, 2006). Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde, eğitim programları kapsamında öğrencilerden hedeflenen amaçları uygun ve yeterli derecede yerine getirebilmeleri beklenir (Otacıoğlu, 2006). Bu doğrultuda öğrencilerin geliştirmesi gereken alanlardan biri de çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi, birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir (Çilden, 2006).

Müzik öğretmenliği lisans programlarında çalgı eğitimi kapsamında yer alan ve tüm adaylar için zorunlu olan piyano dersi müzik öğretmenliği açısından ele alındığında piyano öğretimi yolu ile bireye piyano çalma davranışlarının kazandırılması ve bu yolla mesleğinin gerektirdiği müziksel davranış ve birikimlerin geliştirilmesi sürecidir şeklinde tanımlanabilir (Yokuş, 2005). Bu kapsamda, öğrenciye kazandırılması hedeflenen her davranış doğru ve nitelikli bir eğitim yaklaşımı içerir (Burrows, 1939).

Eğitimin her alanında olduğu gibi, müzik eğitiminin en temel boyutlarından birini oluşturan piyano eğitimi sürecinde de öğrenmeyle ilgili bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Camp'a göre (akt. Ertem, 2003), piyano öğrenimi zihin, vücut, duyu, görme, işitme ve dokunma duyuları ile iç içedir. Piyano çalma aşamasında birçok noktaya odaklanmak gerekmektedir: ton, ritim, okuma, teknik, karakter, cümleme, nüanslar, renk, ifade, armoni ve teoriyi anlama gibi (Johnson ve Koga, 2006). Öğrencilerin bu kazanımları edinebilmeleri için öğrenmeyle ilgili çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerekir. Bireylerin, bu niteliklere sahip olmaları etkili bir biçimde gerçekleştirilecek olan eğitim uygulamalarından geçmektedir.

Piyano eğitimi sürecinde piyano çalmaya yönelik gerekli temel becerilerin kazanılması, büyük ölçüde öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmasına ve kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine bağlıdır. Bu durum, eğitimin her aşamasında öğrencilere öğrenme stratejilerini kullanmalarında rehberlik etmek gerektiğini ortaya koymaktadır (Senemoğlu, 2005).

Öğrenme stratejileri, öğrenme sırasında uygulanan, öğrenmeyi artırıcı faaliyetlerdir (Sönmez, 2007). Öğrenme stratejileri ile öğrencinin bilgilerini seçmede, edinmede, düzenlemede ya da bütünleştirmede etkili yollar izlemesini sağlamak amaçlanır (Duman, 2004). Öğrenme hedeflerini başarabilmek için hangi durumda hangi stratejik yaklaşımları kullanabileceğini belirleyebilen ve öğrenmesini bu doğrultuda düzenleyebilen öğrenciler, öğrenme stratejileri yolu ile daha kısa sürede hedeflerine ulaşacaktır (Zimmerman, Banner ve Kovach, 1996).

Öğrenmeyi bilişsel açıdan inceleyen kuramlardan biri bilgiyi işleme kuramıdır. Bilgiyi işleme kuramı temel olarak şu dört soruyu cevaplamaktadır: (1-) Yeni bilgi dışarıdan nasıl alınmaktadır? (2-) Alınan yeni bilgi nasıl işlenmektedir? (3-) Bilgi uzun süreli olarak nasıl depolanmaktadır? (4-) Depolanan bilgi nasıl geriye getirilip hatırlanmaktadır? (Senemoğlu, 2005).

Bilgiyi işleme kuramına göre öğrenme stratejileri farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. O' Malley ve arkadaşları genel bir sınıflandırma altında öğrenme stratejilerini üç ana başlıkta ele almışlardır. Bunlar; (1-) Bilişi yönetme stratejileri, (2-) Bilişsel stratejiler, (3-) Sosyal stratejilerdir (akt. Öztürk, 1995). Gagne ve Driscoll ise, öğrenme stratejilerini; (1-) Dikkat stratejileri, (2-) Kısa süreli depolamayı artırma stratejileri, (3) Kodlamayı artırma stratejileri, (4-) Geri getirmeyi artırma stratejileri, (5-) İzleme-yönetme stratejileri olmak üzere beşli bir sınıflandırma yapmışlardır. Senemoğlu (2005), öğrenme stratejilerini bilgiyi işleme kuramından yola çıkarak bilişsel ve yürütücü biliş (izleme) stratejileri olarak ele almıştır.

Üstbiliş/yürütücü biliş/bilişüstü stratejileri, bireyin ne bildiğini bilmesi, öğrenme stratejilerini ne zaman ve nasıl kullanacağını farkında olması ve bireyin öğrenme stratejilerini seçmek için stratejik düşünmeyi kullanmasını içeren bir içsel süreçtir (Hartman, 2002). Flavell (1979) üstbiliş öğrencinin kendi bilişi hakkındaki bilgisi olarak kavramsallaştırmıştır (akt. Akın, Abacı ve Çetin, 2007). Diğer bir deyişle üstbiliş, bireyin kendi düşünmesi, öğrenmesi, bilişsel stratejiler ve ürünleri ile ilgili bilgisidir. Bireyler, belirli bir konuyu öğrenme bakımından her bir bilişsel stratejinin muhtemel etkililiği hakkında ne kadar bilgi sahibi olursa ve ne kadar çok biliş yaşantısı kazanırsa üstbiliş becerisi de o denli artmaktadır (Senemoğlu, 2005). Flavell'den sonra üstbiliş ile ilgili araştırmalar yapan Brown (1987) üstbiliş; öğrencilerin önceden planlanmış öğrenme ve problem çözme durumlarında kullandıkları düşünme süreçlerinin farkındalığı ve düzenlemesi olarak tanımlamıştır (akt. Akın, Abacı ve Çetin, 2007).

Eğitimde son eğilimler, geleneksel öğretmen merkezli yaklaşımdan, öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarını geliştirmeye doğru yönelmiştir. Üstbilişsel farkındalık,

öğrenmede zorlukların üstesinden gelmek ve öğrencilerin sahip oldukları düşünme becerilerini geliştirmek için önemlidir. Kendi öğrenmelerini düzenleyen öğrenciler, kendi öğrenmeleri üzerine düşünebilir ve karmaşık öğrenme durumlarında çözüm üretebilir (Joseph, 2009).

Lambert (2000) üstbilişsel farkındalığın geliştirilmesine yönelik düzenlenmiş eğitim uygulamalarının; öğrencilerin öğrenme stratejilerini uygun öğrenme durumlarına göre kullanmalarında, aynı zamanda öğrenmede pratiklik ve başarı kazanmalarında etkili olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, öğrenme stratejilerinin kullanımına yönelik öğretmenler tarafından geliştirilen öğretim etkinlikleri öğrencilerin üstbilişsel farkındalık kazanmaları açısından önemli görülmektedir (Paris ve Paris 2001).

Bu araştırmada, bilgiyi işleme kuramı çerçevesinde piyano eğitiminde kullanımına yer verilen öğrenme stratejilerinin, öğrencilerin piyano dersi başarıları ve üstbilişsel farkındalık düzeyleri üzerindeki etkililiğinin sınanması; öğrencilerin, piyano eğitiminde kullanılabilecek geniş bir strateji repertuarı kazanmaları, aynı zamanda bu yolla kendi öğrenmelerini düzenleme ve kontrol edebilmeye yönelik üstbilişsel farkındalık kazanmaları açısından gerekli görülmektedir.

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, “Piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasının öğrencilerin başarılarına ve üstbilişsel farkındalıklarına etkisi nedir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Bu probleme dayanarak araştırmanın amacı, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin piyano dersi başarıları ve üstbilişsel farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisini saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler sınanmıştır.

Hipotez 1

H_0 : Deney ve kontrol gruplarının başarı testi toplam puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney ve kontrol gruplarının başarı testi toplam puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 1.1.

H_0 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 1.2.

H_0 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 1.3.

H_0 : Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 1.4.

H_0 : Deney grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2

H_0 : Deney ve kontrol gruplarının üstbilişsel farkındalık envanteri toplam puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney ve kontrol gruplarının üstbilişsel farkındalık envanteri toplam puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2.1.

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2.2.

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2.3.

H_0 : Kontrol grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Kontrol grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotez 2.4.

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark vardır.

YÖNTEM

Bu araştırmada, piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasının öğrencilerin başarılarına ve üstbilişsel farkındalıklarına etkisini saptamak için, deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma öntest-sontest kontrol gruplu deneysel (seçkisiz) desen modeline göre tasarlanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu (n=20), Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2008-2009 eğitim-öğretim yılında piyano eğitimine devam eden ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, öğrenme stratejilerinin kullanımını geliştirebilmeleri için piyano çalma becerileri ile ilgili temel kazanımları edinmiş olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu

nedenle, çalışma grubunun oluşturulmasında benzer seviyedeki ikinci sınıf öğrencileri tercih edilmiştir. Öğrencilerin denklikleri incelendikten sonra, yansız atama yöntemiyle (random) deney (n=10) ve kontrol (n=10) grupları oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamında, 14 haftalık, öğrenme stratejilerinin kullanımına yönelik programlandırılmış öğretime göre hazırlanan piyano dersi eğitim programı deney grubuna uygulanırken, kontrol grubunda ise var olan normal süreçte eğitim-öğretime devam edilmiştir. Her iki grupta deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın hipotezlerini test etmek Başarı Testi ve Üstbilişsel Farkındalık Envanteri olmak üzere iki ölçme aracı kullanılmıştır. Aşağıda, araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla kullanılan ölçme araçları hakkında açıklamalar verilmiştir.

Araştırma kapsamında, piyano dersi programı çerçevesinde bilişsel alana yönelik belirlenen hedef ve davranışların ölçülmesine ilişkin başarı testi oluşturulmuştur. Başarı testi, (1-) Kavramlar Bilgisi, (2-) Sınıflama Bilgisi, (3-) İlkeler Bilgisi, (4) İlkeleri Açıklayabilme ve (5-) İlkeleri Kullanabilme olmak üzere beş alt boyutu içermektedir. Çoktan seçmeli ve beş seçenekli olarak hazırlanan testte her sorunun bir doğru cevabı vardır. Başarı testinin oluşturulmasında uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Oluşturulan 58 maddelik başarı testi geçerlilik ve güvenilirlik hesaplamaları için, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı piyano öğrenimi gören 130 öğrenciye uygulanmıştır.

Testin puanlamasında doğru (1), yanlış (0) olmak üzere iki dereceli puanlama yapılmıştır. Testin iç tutarlık hesaplarına ilişkin madde analizi yapılmıştır. Bu sonuca göre testin on bir maddesi elenerek kırk yedi maddenin ayırt edici olduğu saptanmıştır. Testin güvenilirliği ile ilgili olarak yapılan iç tutarlık hesaplamaları için Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır. Bu sonuca göre, başarı testinin Cronbach Alpha katsayısı 0.709 olarak hesaplanmış, bu sonuca göre başarı testinin beklenen yeterlilikleri ölçtüğü kararla varılmıştır. Bu bağlamda, başarı testi 47 maddelik bir test haline gelmiştir. Başarı testi uygulama öncesi ve sonrası gruplara uygulanmıştır.

Araştırmada, öğrenme stratejilerinin kullanımının üstbilişsel farkındalığa etkisini ölçmek amacıyla Schraw ve Dennison (1994) tarafından geliştirilen; Akın, Abacı ve Çetin (2007) tarafından Türkçe formuna çevrilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Üstbilişsel (Bilişötesi) Farkındalık Envanteri (Metacognitive Awareness Inventory) kullanılmıştır.

Akın, Abacı ve Çetin (2007) tarafından Türkçe formuna çevrilerek geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Üstbilişsel Farkındalık Envanteri elli iki maddeden oluşmaktadır. Araştırmada yapı geçerliği olarak açımlayıcı faktör analizi ile uyum geçerliği yapılmıştır. Güvenirlik için iç tutarlılık ve test-tekrar test kat sayıları incelenmiştir. Dilsel

eş değerlik bulguları, ölçeğin orijinal ve uyarlanan form puanları arasındaki ilişkinin .93 olduğunu göstermiştir. Uyum geçerliği çalışması iki ölçek arasında .95 korelasyon olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgulara dayanarak üstbilişsel farkındalık envanterinin üniversite öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeylerini tespit etmede kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Testin puanlamasında Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Maddeler 5'li likert ölçek şeklindedir. 1'den 5'e kadar puanlama yapılmıştır. (1- Kesinlikle katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5- Tamamen katılıyorum). Olumsuz madde bulunmayan envanterden alınan puanlar yüksek düzeyde üstbilişsel farkındalığı göstermektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Kontrol Gruplu Ön Test-Son Test Deney Deseni kullanılarak yapılan araştırmada veriler, hem bağımsız değişkenler açısından, hem de deney ve kontrol gruplarına göre iki şekilde sınıflandırılmıştır. Buna göre elde edilen veriler, Başarı Testi verileri ve Üstbilişsel Farkındalık Envanteri verileri şeklinde sınıflanmıştır. Her bağımsız değişkene ait veri deney ve kontrol grubuna göre iki gruba ayrılarak şekillendirilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarından elde edilen öntest ve sontest verilerinin çözümlenmesinde her değişkene için ilişkili grup Wilcoxon testi kullanılmıştır. Bu test ile, uygulanan eğitim sonucunda, deney ve kontrol gruplarının araştırmanın bağımsız değişkenleri açısından nasıl bir gelişme gösterdiği belirlenmiştir. Aynı zamanda, belirlenen bağımsız değişkenler yönünden, deney ve kontrol gruplarının deney öncesi denkliklerini ve deney sonrası ulaştıkları son seviyeleri belirlemek amacı ile, öntestler ve sontestler üzerinde tek yönlü sınamayı gerçekleştirebilmeye yönelik Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Bu test ile, hangi grubun deney sonunda daha yüksek seviyeye ulaştığı belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın hipotezlerine dayalı olarak, elde edilen veriler sıralanmış, tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Hipotez 1 İle İlgili Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının başarı testi puanları ile ilgili bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 1. Grupların Başarı Testi Toplam Puanlarının Tanımlayıcı Değerleri

Başarı Testi	Grup	n	$\bar{x}$	ss
Öntest	Deney	10	18.10	5.425
	Kontrol	10	14.70	5.458
Sontest	Deney	10	42.80	1.989
	Kontrol	10	14.90	3.635

Deney grubu başarı testi toplam puanlarının ortalaması $\bar{x}_D=18.10$, standart sapması $ss=5.425$; kontrol grubunun öntest puanlarının ortalaması $\bar{x}_K=14.70$, standart sapması ise $ss=5.458$ 'dir. Deney grubu başarı testi toplam sontest puanlarının ortalaması $\bar{x}_D=42.80$, standart sapması $ss=1.989$; kontrol grubunun sontest puanlarının ortalaması $\bar{x}_K=14.90$, standart sapması ise $ss=14.90$ 'dir.

Başarı testi toplam puanları içinde en yüksek ortalama ($\bar{x}_D=42.80$) deney grubu sontest puanlarından, en düşük ortalama ise ($\bar{x}_K=14.70$) kontrol grubunun öntest puanlarından elde edilmiştir. Grupların öntest puanlarına bakıldığında, birbirlerine yakın; sontest ortalamalarına bakıldığında ise, deney grubunun lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, sıfır hipotezinin reddedildiğini, alternatif hipotezin kabul edildiğini göstermektedir.

Hipotez 1.1. İle İlgili Bulgular

H_0 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 2. Grupların Başarı Testi Toplam Öntest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	10	12.35	123.50	31.500	-1.403	.161
Kontrol	10	8.65	86.50			

Grupların başarı testi öntest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Bu sonuçlar, sıfır hipotezinin kabul edildiğini, alternatif hipotezin reddedildiğini göstermektedir.

Hipotez 1.2. İle İlgili Bulgular

H_0 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 3. DeneY Grubunun Başarı Testi Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

DeneY Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00		
Pozitif Sıra	10	5.50	55.00	-2.829	.005*
Eşit	0	-	-		

*p<.05

DeneY grubunun başarı testi toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur (p<.05). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi reddedilmiş, alternatif hipotez kabul edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik uygulanan öğretim programının deneY grubu öğrencilerinin başarı düzeylerini arttırdığını göstermektedir.

Hipotez 1.3. İle İlgili Bulgular

H₀: Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Kontrol grubu başarı testi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 4. Kontrol Grubunun Başarı Testi Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Kontrol Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	4	4.63	18.50		
Pozitif Sıra	5	5.30	26.50	-.476	.634
Eşit	1	-	-		

Kontrol grubunun başarı testi toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>.05). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi kabul edilmiş, alternatif hipotez reddedilmiştir. Bu sonuçlar, normal sürece göre eğitim alan kontrol grubunun eğitim öncesi ve sonrası başarı düzeylerinde anlamlı bir artışın olmadığını göstermektedir.

Hipotez 1.4. İle İlgili Bulgular ve Yorum

H₀: DeneY grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deneY grubunun lehine anlamlı bir fark yoktur.

H₁: DeneY grubu başarı testi sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deneY grubunun lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 5. Grupların Başarı Testi Toplam Sontest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	10	15.50	155.00	.000	-3.794	.000*
Kontrol	10	5.50	55.00			

*p<.001

Grupların başarı testi toplam sontest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p<.001). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi reddedilmiş, alternatif hipotez kabul edilmiştir. Bu bulgu, öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik hazırlanan öğretim programının öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Hipotez 2 İle İlgili Bulgular

Tablo 6. Grupların Üstbilişsel Farkındalık Envanteri Toplam Puanlarının Tamlayıcı Değerleri

Üstbilişsel Farkındalık Envanteri	Grup	n	$\bar{x}$	ss
Öntest	Deney	10	151.50	24.222
	Kontrol	10	157.70	20.353
Sontest	Deney	10	241.30	10.552
	Kontrol	10	158.80	15.383

Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri toplam öntest puanlarının ortalaması $\bar{x}=151.50$, standart sapması $ss=24.222$; kontrol grubunun öntest puanlarının ortalaması $\bar{x}=157.70$, standart sapması ise $ss=20.353$ 'tür. Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri toplam sontest puanlarının ortalaması $\bar{x}=241.30$, standart sapması $ss=10.552$; kontrol grubunun sontest puanlarının ortalaması $\bar{x}=158.80$, standart sapması ise $ss=15.383$ 'tür.

Üstbilişsel farkındalık envanteri içinde en yüksek ortalama ($\bar{x}=241.30$) deney grubu sontest puanlarından, en düşük ortalama ise ($\bar{x}=151.50$) deney grubunun öntest puanlarından elde edilmiştir. Grupların öntest puanlarına bakıldığında, birbirlerine denk; sontest ortalamalarına bakıldığında ise, deney grubunun lehine anlamlı fark olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, sıfır hipotezinin reddedildiğini, alternatif hipotezin kabul edildiğini göstermektedir.

Hipotez 2.1. ile ilgili Bulgular

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile kontrol grubu öntest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 7. Grupların Üstbilişsel Farkındalık Envanteri Öntest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	10	8.05	80.50	25.500	-1.854	.064
Kontrol	10	12.95	129.50			

Grupların üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi kabul edilmiş, alternatif hipotez reddedilmiştir.

Hipotez 2.2. İle İlgili Bulgular

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 8. Deney Grubunun Üstbilişsel Farkındalık Envanteri Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi Sonuçları

Deney Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	0	.00	.00	-2.805	.005*
Pozitif Sıra	10	5.50	55.00		
Eşit	0	-	-		

* $p < .05$

Deney grubunun üstbilişsel farkındalık envanteri toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi reddedilmiş, alternatif hipotez kabul edilmiştir. Bu sonuçlar, öğrenme stratejilerinin kullanımına yönelik uygulanan öğretim programının, deney grubunun üstbilişsel farkındalık düzeyini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Hipotez 2.3. İle İlgili Bulgular

H_0 : Kontrol grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Kontrol grubu üstbilişsel farkındalık envanteri öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 9. Kontrol Grubunun Üstbilişsel Farkındalık Envanteri Toplam Öntest-Sontest Puanlarının Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Kontrol Grubu Sontest- Öntest	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
Negatif Sıra	2	5.00	10.00		
Pozitif Sıra	6	4.33	26.00	-1.122	.262
Eşit	2	-	-		

Kontrol grubunun üstbilişsel farkındalık envanteri toplam öntest-sontest puanları arasında yapılan Wilcoxon testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi kabul edilmiş, alternatif hipotez reddedilmiştir. Bu sonuçlar, var olan normal sürece göre eğitim alan kontrol grubunun eğitim öncesi ve sonrası üstbilişsel farkındalık düzeylerinde anlamlı bir artışın olmadığı göstermektedir.

Hipotez 2.4. ile ilgili Bulgular

H_0 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark yoktur.

H_1 : Deney grubu üstbilişsel farkındalık envanteri sontest puanları ile kontrol grubu sontest puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 10. Grupların Üstbilişsel Farkındalık Envanteri Toplam Sontest Puanlarına Göre Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	z	p
Deney	10	15.50	155.00			
Kontrol	10	5.50	55.00	.000	-3.782	.000*

* $p < .001$

Grupların üstbilişsel farkındalık envanteri toplam sontest puanlarına göre yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .001$). Bu sonuca göre, sıfır hipotezi reddedilmiş, alternatif hipotez kabul edilmiştir. Bu bulgu, öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik hazırlanan öğretim programının öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA

Stratejik öğrenen öğrenciler, öğrenme stratejilerini etkili kullananlar ve kendi öğrenme süreçleri hakkında bir üstbilişe sahip olan öğrencilerdir. Bu bilinçteki öğrenciler öğrenme hedeflerine ulaşmak için belirli stratejileri karşılaştırır ve kullanırlar (Candan, 2005).

Eğitimin çeşitli alanlarında yapılan pek çok araştırmada, öğrenme stratejilerinin kullanımının; öğrencilerin akademik başarılarında, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin gelişiminde; aynı zamanda, kendi öğrenmelerini düzenlemeye ve kontrol etmeye yönelik farkındalık kazanmalarında önemli derecede etkili olduğu saptanmıştır (Bedir, 1998; Aicher, 1998; Ertem, 2003; Tunçer, 2007; Dikbaş ve Hasırcı, 2008; Uyar, 2008).

Bu araştırmada, müzik eğitimi anabilim dalı piyano öğrencilerine öğrenme stratejilerinin kullanımına yönelik bir öğretim süreci uygulanmış, yapılan bu öğretim sonucunda öğrencilerin piyano dersi başarılarında ve üstbilişsel farkındalık düzeylerinde gelişim olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın birinci hipotezine dayalı olarak başarı testinin toplam puanlarından elde edilen analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının piyano dersi başarı düzeyleri arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda, eğitimin farklı alanlarında yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrenme stratejilerinin geliştirilmesine yönelik düzenlenen eğitim programlarının ya da eğitim ortamlarının öğrencilerin başarı düzeylerinin artırılmasında etkili olduğu görülmektedir.

Tay (2007) öğrenme stratejilerinin kullanımının akademik başarı üzerindeki etkisini araştırmış, öğrencilerin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi dersinde öğretim stratejilerini kullanmalarına yönelik doğrudan öğretim modeli yoluyla bir öğretim uygulamıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen başarı testinden elde edilen verilere göre, öğretim stratejilerinin öğretiminin yapıldığı deney grubu öğrencilerinin bu öğretimin yapılmadığı kontrol grubu (n=30) öğrencilerine göre akademik olarak daha başarılı olduklarını saptamıştır. Bu sonuçlara göre öğrenme stratejilerinin öğretilmesi öğrencilerin başarı düzeylerini arttırmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar bu araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın ikinci hipotezine dayalı olarak üstbilişsel farkındalık envanteri toplam puanlarından elde edilen analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarının üstbilişsel farkındalık düzeyleri arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde, öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeyleri üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Molumby (2004) çalgı eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerine etkisini araştırmış; Sonuç olarak, öğrencilerden alınan dönütler doğrultusunda, sınıf ortamı ve farklı etkinlikler yoluyla gerçekleştirilen öğretim stratejilerinin öğrencilerin kendi kişisel öğrenme stillerini, öğrenmelerine ilişkin etkin olarak kullanabilmelerine ve farkındalık kazanmalarına olanak sağladığı belirlenmiştir.

Öğrenme stratejileri, öğrencinin kendi kendisine öğrenmesine ve uygun durumda uygun öğrenme stratejisini seçip kullanmasına olanak sağlayan davranış ve düşünme süreçlerini içermektedir. Bu doğrultuda, piyano eğitimi açısından öğrencilere nasıl öğrenileceğinin, nasıl problem çözüleceğinin, nasıl hatırlanacağına ilkelerini geliştirmeyi ve bunları uygulamayı sağlayacak öğretim programlarının hazırlanması gereklidir.

Üstbilişsel farkındalık kazanımı öğrencilerin kendi düşünme süreçlerini sorgulamada ve buna bağlı olarak kendi öğrenmelerine ilişkin uygun öğrenme stratejilerini belirleyerek etkili şekilde kullanması açısından önemli bir etkidir. Bu kapsamda, öğrencilerin etkili stratejileri seçip kullanabilmeleri için öğretim programları üstbilişin geliştirilmesine yönelik uygulamalar ile ilişkilendirilerek yapılandırılmalıdır.

Piyano eğitimcileri öğrenme stratejileri konusunda, üst düzeyde yeterlik kazanmaları için bilgilendirilmeli ve bilinçlendirilmelidir. Bu kapsamda piyano eğitimcilerine öğrenme stratejilerinin öğretilmesine ilişkin hizmet içi eğitim verilebilir. Buna ek olarak, müzik öğretmenliği lisans eğitimi programlarında yer verilen piyano öğretimi dersi kapsamında öğrenme stratejileri ve öğretime ilişkin etkinlikler düzenlenebilir ve uygulanabilir. Böylece öğrenciler piyano öğretim yöntemleri konusunda da bilinçlendirilmiş olacaktır.

KAYNAKLAR

- Aicher, C. A. O. (1998). *Strategies for learning piano repertoire: learning as a process*. Unpublished Doctoral Thesis, Columbia University, USA.
- Akın, A., Abacı, R., ve Çetin, B. (2007). Bilişötesi farkındalık envanterinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7 (2), 657-680.
- Bayındır, N. (2006). *Öğrenme stratejilerinin öğretimi ve bilişsel süreçlere yansımaları*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Burrows, R. (1939). Piano teaching down to earth. *Music Educators Journal*, 26 (2), 20-59.
- Candan, A. S. (2005). Üstbilişsel kuram ve tarih öğretimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13 (2), 327-332.
- Çilden, Ş. (2006). Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde çalgı eğitiminin nitelik sorunlarının incelenmesi. *Ulusal müzik eğitimi sempozyumu* (s. 541-547) Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Dikbaş, Y. ve Hasırcı, Ö. K. (2008). Öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 69-76.
- Duman, B. (2004). *Öğrenme-öğretme kuramları ve süreç temelli öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Ertem, Ş. (2003). *Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü temel piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılma durumları ve örgütlenme stratejisinin etkililik düzeyi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hartman, H. J. (2002). Developing students' metacognitive knowledge and skills. H. J. Hartman (Der.), *Metacognition in learning and instruction* (s. 33-68). London: Kluwer Academic Publishers.
- Johnson, J., & Koga, M. (2006). The art of listening with dept, understanding, flow and imagery. *American Music Teacher*.56 (3), 22-27.
- Joseph, N. (2009). Metacognition needed: Teaching middle and high school students to develop strategic learning skills. *Preventing School Failure*, 54 (2), 99-103
- Lambert, M.A. (2000). Tips for teaching. *Preventing School Failure*, 44 (2), 81-82.

- Molumby, M. M. (2004). *The application of different teaching strategies reflective of individual students' learning modalities in the university flute studio class*. Unpublished Doctoral Thesis, The Ohio State University, Ohio, USA.
- Otacıoğlu, S. G. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda müzik eğitimi alan öğretmen adaylarının müzikal algı ve özgüvenleri ile okul ve çalgı başarı düzeyleri arasındaki ilişki. *Ulusal müzik eğitimi sempozyumu* (s. 497-509). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Öztürk, B. (1995). *Genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılma durumları*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Paris, S. G., & Paris, A. H. (2001). Classroom application of research on self-regulated learning. *Educational Psychologist*, 36 (2), 89-101.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim* (12. Baskı). Ankara: Yorum Matbaası.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tay, B. (2007). Öğrenme stratejilerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi dersinde akademik başarıya etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 87-102.
- Tunçer, B. K. (2007). *Öğretimde öğrenme stratejilerinin kullanımının öğrencilerin akademik başarıları, hatırd tutma düzeyleri ve derse ilişkin tutumları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uçan, A. (2006). Müzik öğretmeni yeterlikleri. *Ulusal müzik eğitimi sempozyumu* (s.68-92). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi* (3. Baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uyar, M. (2008). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin ders çalışmada öğrenme stratejilerini kullanım sıklığının ve akademik başarılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yokuş, H. (2005). *Ülkemizde Türk halk müziği kaynaklı eserlerin piyano eğitiminde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zimmerman, B. J., Bonner S., & Kovach, R. (1996). *Developing self-regulated learners: Beyond achievement to self-efficacy*. Washington DC: American Psychological Association.